

חיים פֶּלב הדמות

א

עילי מתח והידק היטב את קצות הקַנְכָס אל מסגרת העץ, אחר כך הניחו בין החלון לדלת המרפסת והתבונן בו ארוכות. מתוח היה להפליא, חלק ללא רבב, קוֹרֵץ בטוהר בתוליותו הלבנה.

לשווא ניסה לדכא את חמדת הציוור שניעורה בו בימים האחרונים. תחילה חשב שתחלוף אחרי שתישחק מעט ראשוניות המפגש שלו עם הנוף החדש. אולם היא המשיכה לחלחל בו עד כי השתלטה עליו לחלוטין ונהפכה למעין דאבה שלא נתנה לו מנוח. הוא ידע שאסור לו לתת לה לשלוט בו, שאם לא כן יתחיל למלא קַנְכָסִים בצבע בימים ובלילות, בכל מאודו, עד כי לא ייוותר בו מקום לשום דבר אחר.

משהתקבל ללימודי מתמטיקה ופילוסופיה באוניברסיטה העברית, מיהר לשכור דירה בירושלים, דירת גג גבוהה מול נוף עוצר נשימה, מעל לעמק המַצְלָבָה, אל מול המוזאון המואר באור ירקרק בלילות ושפע אורות מתפתלים לכל רוח על הרכסים שממול. פרוצה הייתה הדירה אל המרחב הפתוח, והנוף הציץ אליה מכל פתחיה וחלונותיה – פתאומי ולא צפוי בזוויות שהתחדשו עם כל תנועה מחדר לחדר ועם כל הטיית ראש.

עילי נדהם לראות את הצורה שנוצרה על הקַנְכָס במשיכות מכחולו. מעין דמות, בתנועה של התרוממות ותפנית לעברו, הופיעה

כמו מאליה. ככל שהמשיך לצייר, כך נעשתה מוחשית יותר. הוא לא האמין למראה עיניו. דמות נשית ענוגה הביטה אליו מתוך הבד בעיניים נבונות ובהבעה רצינית.

מעודו לא צייר דמות אדם או דמות מוחשית כלשהי, אפילו לא נוף או חפץ. לא היה לו כל כישרון לציור מוחשי, מה גם שלא היה לו כל עניין בכך... והנה ניצבה מולו הדמות בהבעה מרמזת ומסתורית, כאילו מסר סמוי לה אליו. זוהרת עמדה על רקע כחול כהה, שקרעי חום-כתום פזורים בתוכו. קרעי רקע כחול הציצו מתוך גווה הדק והשקוף ונתמזגו בשביבים חומים המתפתלים בתנופה סיבובית.

עילי כיסה את עיניו בכפות ידיו לרגע ארוך, וכששב והסירן, היא נגלתה אליו שוב, ממשית לחלוטין. אצילית ושברירית, כאילו הגיחה מתוך הכחול. צווארה עדין ונטוי, נטוי מדי; עצמות לחייה בולטות, בולטות מדי, על גבול העיוות; מצחה גבוה, גבוה מדי; רמז חיוך על שפתיה. היא הפיחה בו התרוממות רוח במבע התבונה הנסוך על פניה, באנושיותה המלבבת, בנשיותה הפתיינית.

הוא התרחק קמעה לאחור והתבונן בנוף הלילי על שפע אורותיו המרצדים, כמבקש להתנער מן החיזיון ולהיאחז במציאותיותם הבלתי מעורערת. בזהירות הסיט את מבטו לעבר הקַנְכָס שבין החלון והדלת. הדמות המצוירת ניבטה אליו, עדיין ממשית כקודם. חרדה לא ברורה החלה להתפשט בו.

הוא ניסה להירגע ולשחזר לעצמו את אשר אירע לפי הסדר: הרי התחיל לצייר כדרכו, בכיף, בלי תכנון מראש או כוונה ברורה, באופן חופשי, לתת לשפע הזורם בתוכו לצאת דרך המכחול, במשיכות אקראיות. אפילו פסיכולוג היה אומר שהדמות מבטאת ערגה טבעית בגילו. מה טבעי יותר לגבר חסון בן עשרים ושבע, חומד נשים מובהק, רומנטיקן, שכל אהבותיו עד כה התחילו בחמדה גדולה ונסתיימו במפח נפש?

הדמות

הוא הניע ראשו לשלילה. לא ייתכן שידו ציירה דמות מוחשית כזאת שלא מדעת. לשווא ניסה להיזכר בהרהוריו תוך כדי משיכות המכחול. בהתחלה, כשהתחיל לצייר, חשב ללא ספק על הבנות בקמפוס. ימים ראשונים של ראשית שנת הלימודים מלאי תסיסה היו. כל תנועה במסדרונות, כל אולם הרצאות, כל שיעור ותרגיל הפגישו אותו עם פנים חדשות ומסקרנות, שנראו לו קורנות ומלאות תבונה. מעולם לא זכר את עצמו נרגש כל כך מן הבנות שסביבו. חמודות להפליא הן חמקו לידו בהילוך מפונק ומהיר, מעין אור נסוך על פניהן, מותרות מאחוריהן שובל מדאיב של תחושת החמצה. קשובות ומרותקות ישבו בהרצאות, הבעה של רצינות פשטה על פניהן אט אט, וככל שגברה, כן נעשו ענוגות יותר.

גם אם אכן שגה בהזיות, הדבר אינו מסביר כיצד יצרו משיכות המכחול הכאוטיות את תוויה המדויקים ואת הבעתה הברורה והחדה של הדמות הזאת. גם אם כוחו של הלא-מודע הוא שהולך את ידו, מאין באה לו היכולת לצייר בדיוק כזה פרטי פנים, עיניים, שפתיים, ריסים, גבות, עצמות לְחַיִּים, רמזי חיוך? ... הייתכן שיש לתת-המודע יכולת לפעול כך, מעבר לו? אכן שקוע היה בהרהורים שהיה בהם איזה ערפול, אך לא עד כדי אובדן שליטה במעשי ידיו.

אמנם לא מתקבל על הדעת, אבל עובדה. הדמות מצוירת על הקַנְבָּס. הרי איש מלבדו לא היה במקום הזה. רק הוא והבד הזה שמתח במו ידיו, והצבעים והנוף הלילי הפתוח, המרצד באורותיו, וחדוות הרהוריו על הבנות בקמפוס. השתלטות כזאת של הזיה על פעולתו אינה מתאימה לטיפוס מודע ומאורגן כמוהו, חשב, אך זהו ההסבר האפשרי היחיד.

לפתע חלפה בו תחושה שזה היה כבר פעם, או שהיה דבר כזה בסרט שראה... אולי סרט של מישל גונְדָּרי או של צ'ארלי קאופמן... הכול הולך כשמדובר בתת-מודע של דמות בְּדִיוֹנִית. אבל מה פתאום תת-המודע שלו? מה, הוא דמות בדיונית?

הוא ניסה להתרכז ולהיזכר אם באמת ראה בחורה כזאת וחשק בה והדחיק את תשוקתו... או אולי הרכיב אותה מתשוקות רבות שהדחיק, והן שקעו בו עמוק?

הוא קרב אל הקִנְבֵס והתבונן שוב בדמות המצוירת. המבט הנבון שלה, הטיית ראשה המיוחדת, גווה השברירי, צווארה הענוג שווריד כחלחל הסתמן במרומוז מבעד לעורו השקוף – כל אלה מילאו אותו ריגוש עדין והתפעמות.

עתה זכר בכיורור מחשבה שחלפה בו תוך כדי משיכות המכחול האקראיות. המחשבה שצריך לשמור מרחק מן הבנות בקמפוס, להיזהר ולא לדבר איתן, פן יסתבר שהן סתמיות ואין בהן שמץ מן העדנה שהן משרות עליו. כל אחת כמעט אהיבה ונכספת כל עוד היא לא מתגלה בפשטנותה. אין סכנה כזאת כמובן לגבי הדמות שעל הקִנְבֵס, שלעולם תישאר קסומה בשתיקתה. מה היה קורה אילו פגש דמות כזאת במציאות, או אילו הייתה הדמות שעל הקִנְבֵס מתממשת?

מבלי משים נזכר בפיגמליון, שפיסל דמות נשית והתאהב בה. אבל פיגמליון פיסל את הדמות בכוונה, ביודעין, כי הנשים שסביבו לא מילאו את הכמיהה שהתרוצצה בו. זה לא קרה לו פתאום, בלי דעת איך ולמה. לא רק זו, אלא שהדמות של פיגמליון התממשה כעלמה, וכך הגשימה צדק פיוטי של אגדות, המייצגות את הכמיהה היוצרת אותן. לא כך הדמות שעל הקִנְבֵס הזה, שנוצרה במציאות שאין בה אלא עובדות שנוצרו בנסיבות ממשיות בעולם ממשי. חוץ מזה, פיגמליון עצמו הוא דמות בְּדִיוֹנִית, ואילו הוא, עילי, בן אדם ממשי – בן עשרים ושבע, עיניים חומות, שיער ערמוני, גובה מאה ושמונים סנטימטר, בנם של אבנר ושל חדווה, ישראלי, תל אביבי, אוהב אדריכלות ומתמטיקה ופילוסופיה, סטודנט באוניברסיטה העברית, מפקד טנק, רוכב אופנוע. הוא התבונן ארוכות בסקרנות

הדמות

גוברת בכבואתו בראי שבאמבטיה. נדמה היה לו שדבר לא מוכר נשקף אליו מתוכה.

הוא שב אל החדר והעביר מבט זהיר לאורך הקיר שמולו כמבקש להיאחז בדבר מה מוכר ומרגיע, נזהר שלא להביט לעבר הדמות. על שולחנו היו מונחים דפי תרגיל שפתר בתורת המספרים והכין להגשה. מאחוריהם ניצב צג המחשב, שפֶּרְקָטִים סגולים וכתומים התרוצצו עליו כמגן מסך.

גשם התחיל לרדת וריח חריף ומְשֶׁפֶר של אוזון פשט באוויר, גשם ראשון אחרי מועקת הקיץ הארוך, בשורת שחרור מאימת השרב המרחפת תמיד, מריקות שמי הקיץ הירושלמיים, שרbcו עליו כחולים בשימונם ללא זנב ענן מאז הגיעו לעיר. הוא יצא אל המרפסת ונשא פניו לעבר הטיפות הגדולות שירדו לקראתו בחדווה ראשונית.